

МЕЧЪТ НА БОГА

Книгата е издадена с подкрепата на TEDA към Министерството на
културата и туризма на Република Турция

KAVIM

© 2006, Ahmet Ümit

© Kalem Literary Agency

© Елен Кирчева, *превод от турски*

© Дамян Дамянов, *дизайнер на корицата*

© Сиела Норма АД

София 2019

ISBN: 978-954-28-2869-3

АХМЕД ЮМИТ

МЕЧЪТ НА БОГА

Превод от турски: Елен Кирчева

*В памет на Исмаил Дедем, един от десетки хилядите
войници, загинали в Саръкамъш през 1914 година...¹*

¹ Битката за Саръкамъш е сражение между Руската и Османската империя по време на Първата световна война. Протича от 22 декември 1914 до 17 януари 1915 г. и е част от Кавказката кампания. Изходът от сражението е разгром за турците. – Бел. прев.

Изразявам най-сърдечна благодарност на Джошкун Йоздемир за самоотвержената му помощ при обиколките ми из Мардин и Антакия², на Ердинч Чекич – съпроводил ме по време на пътуването, на учените Октай Оукчу и Ялчън Кюмели, които ме подкрепиха с професионалните си съвети, на специалиста по съдебна медицина д-р Сюалп Бенгидал, на Анна Мария Асланоглу за детайлната информация относно гръцката диаспора, на Мехмет Гюзелюрт за помощта му при проучването на арабските алиани (нусайрити), на Хампар Думан, оказал ми съдействие в проучването на асирийците, на адвокат Мехмет Ата Учум – направлявал ме при описанието на разпитите, на д-р Сехер Юстюн, от чиито медицински познания се възползвах, на Кемал Кочак, който ми помагаше по всякакъв начин в процеса на написване на романа, на Айхан Бозкурт, на дъщеря ми Гюл Юмит и на съпругата ми Вилдан Юмит, които никога не ме изоставиха. Ако не бяха всички те, нямаше да съществува и този роман.

² Градове в Южна и Югоизточна Турция, на границата със Сирия. – Бел. прев.

Не убивай.

СТАРА ЗАВЕТ, ИЗХОД 20:13

Събуди го изгарящ ноздрите мирис. Познаваше тази миризма. На години затворена църква. Мирис на горящи кандила, изронен мрамор, гниещо дърво, разпадащи се страници, разлагащи се трупове. Би трябвало да се ужаси, но само се огледа. Забеляза леко помръдващо тъмно петно. Безформено, неопределено... Черен силует... Усмихна му се.

– Мор Габриел³ – промърмори.

Петното приближи и се превърна в човешко тяло. Човек в черно. Дойде до него и прошепна:

– Позна ли ме?

– Мор Габриел – промърмори отново. И в това време чу музиката – далечна, много далечна църковна музика. Страстен шепот на непознат език, повтарян от изпаднал в транс. В същия момент забеляза кръста. Сребърен кръст. Докато се опитваше да разбере дали е в ръката или върху гърдите на мъжа, светкавица прониза тъмнината. Усети болка. Светкавицата блесна отново, болката изчезна, обзе го спокойствие, гласът се отдалечи, цветовете в стаята се изгубиха, после изчезна черното петно, след него стаята, накрая и светлината...

³ Св. архангел Гавраил, който в юдаизма, християнството и исляма открива посланията на Бог. В Асирийската източна църква познат като Мор Габриел. – Бел. пр.

**Няма нито сила, нито закон, които да
предпазят от злото странното създание,
наречено човек.**

Стаята за разпити е полутъмна. Назми е седнал пред дългото бюро, аз – на стол до него, Али е прав. Лампата отгоре осветява само лицето на Назми. По челото му се забелязва слаб просвет, хлътналите в орбитите очи са мътни...

– Не навеждай глава – предупреждава Али. Не е ядосан, говори авторитетно, като изпълняващ служебните си задължения полицаи. Назми не може да се възпротиви и леко вдига глава – виждат се кафявите му очи, загубили радостта. Вероятно светлината го заслепява, защото примижава. Брадата му е поне на две седмици. Раната, един пръст над брадата, под лявото око, изглежда като черно петно. Гласът на Али нарушава мълчанието в стаята. Посочва с ръка черния „Браунинг“ на бюрото и пита: – И себе си ли простреля с това?

Смазаният поглед на Назми се плъзга първо към браунинга, после към Али. Кимва леко.

– Да...

– Това служебният ти пистолет ли е? – намесвам се.

– Служебният...

– Добро оръжие – продължавам. – Обичат те в службата. Четох досието ти – препоръки, награди... Началниците ти са много доволни от теб. Всички се изказват ласкаво.

Назми слуша, без да промълви. По едно време поглежда пакета цигари на масата. Подавам му го.

– Запали...

Изважда цигара с трепереща ръка и я намества в крайчеца на пресъхналите си устни. Протягам се да я запали. Той дърпа продължително, аз продължавам:

– Никой не вярва, че си го направил. Как се случи?

Мрачният му кафяв поглед обхожда безизразно лицето ми. Дърпа отново дима дълбоко в дробовете, сякаш това е изход.

– Не зная, господин главен комисар... – отговаря накрая. – Не зная – повтаря и задържаният в дробовете дим се изплъзва навън. – Просто така се случи...

– Тоест ти го направи?

– Аз го направих... – отговаря със задавен, изпълнен с разкаяние глас.

Защо ли го разпитваме – истината е ясна като бял ден. Той и не отрича. Защо да го мъчим повече? Но директор Дженгиз ни предупреди. Излезлите напоследък в пресата критики към полицията налагат да цепим косъма на две. Вероятно и Али мисли като директор Дженгиз, защото подхваща разпита отново:

– Защо го направи?

Вместо да отговори, Назми се крие зад цигарата. Но Али не го оставя на мира:

– В нощта на убийството карахте ли се с жена ти?

Назми отговаря, без да го погледне:

– Карахме се...

– За какво?

– Не помня... Напоследък често се карахме...

Като ловец, дебнещ плячката, Али чака пропуск в показанията му.

– Ревнуваше ли жена си?

Въпросът притеснява дори мен и смятам, че Назми ще се възпротиви.

– Ревнувах я... – казва. Гласът му е уморен, отчаян, като на съсипан човек. – Това ѝ харесваше...

Усмива се тъжно, сякаш наум разговаря с жената, която е убил... Но не задълго.

– На грешна следа сте, комисарю – казва. Вдига глава и поглежда Али. Изразът му е решителен, като на човек, който знае какво говори. – Не съм убил жена си от ревност. Не е така, както си мислите.

– Просто се случи – отговаря Назми... – Съдба...

Отново дръпва силно от цигарата.

– Каква съдба? – пита Али.

– Каква ли, просто съдба... – в гласа му звучи убедеността на непукиста. Обръща се към мен: – Господин главен комисар, вие знаете по-добре колко трудна е работата ни.

Потвърждавам мълчаливо. Али изобщо не е съгласен.

– Трудно е да си полицаи – избоботва, но премълчава, че това не значи да убиваме жените и дъщерите си. Отмества поглед от Назми и допълва: – ...обаче не убиваме близките си поради лошо настроение.

Убедеността на Назми изчезва, той навежда глава и скрива погледа си. Но Али изобщо няма намерение да го остави.

– Защо ги уби? – пита безмилостно.

Назми е като умрял – нито мърда, нито отговаря. Намесвам се, за да попреча на окончателното му съсипване:

– Виж какво, Назми, трябва да довършим разпита... Добре би било да ни разкажеш какво се е случило.

Отново повдига глава, движенията му са толкова забавени, сякаш бере душа при всяко мръдване.

– Вече разказах, господин главен комисар. Но щом настоявате, ще разкажа отново: Онази вечер се прибрах... Вечерята още не беше готова. Айнур каза, че комшийката си купила пералня и попита кога и ние ще купим. Бях работил двайсет и четири часа. Бандити откраднаха чантата на дипломатическа съпруга. Цял ден ги преследвахме в „Тарлабашъ“⁴. Стреляха по нас. Един колега беше ранен, ако не бях се навел навреме, и мен щяха да прострелят. Както и да е, обградихме улицата, както му е редът. Заловихме всички, които се опитваха да избягат, но не намерихме чантата. Като се прибрахме привечер в участъка, директорът ни нахока здраво – били сме некадърни, тъпанари... Разбирате в какво настроение се прибрах вкъщи. А жената ме посреща с въпрос кога ще купим пералня. При това още не сме изплатили вноските за новия телевизор... Не ми се спореше... Влязох навътре, двегодишната ми дъщеря плачеше... Сигурно беше гладна. Аз не бях гладен, а уморен. Главата ми бучеше като пчелен кошер. Жена ми рече: „Вземи детето на

⁴ Квартал в Истанбул. До края на романа необяснените названия са квартали на града. – Бел. прев.

ръце, не виждаш ли, че готвя“. Намръщих се. Жена ми сметна, че не искам да прегърна детето. А аз бях само уморен, искаше ми се да гушна детето и да заспя. Прегърнах го, но то не млъкна. И жена ми не млъкна. Не ги слушах, не исках да ги чувам, исках само да спя и да спра бученето в главата ми. Не спря, а се усили, сякаш някой ръчкаше кошера в главата. Оставих детето на леглото и затиснах ушите си с ръце. Но напразно, бученето се усилваше все повече и повече. Не, вече не чувах нито детето, нито жена си. А детето се давеше от плач, жена ми крещеше и го сочеше. Казах ѝ да млъкне... Може и да не съм го казал, само да съм помислил, че го казвам, но тя ме нападна. Започна да ме удря. Може и да не ме е ударила, само да ми се е сторило. Не ѝ обърнах внимание, не можех да ѝ обърна... Не исках да се отърва от жената и детето, само от бръмченето в главата... Не помня нито кога съм посегнал към пистолета, нито кога съм го извадил от кобура, нито кога съм натиснал спусъка. Помня само, че стрелях, докато с гърмежите подплаших и прогоних пчелите от главата си. Но когато отворих очи, видях гърчещите се в кръв тела. Не знаех какво да направя, обърнах пистолета към себе си и дръпнах спусъка. Но не стана, не умрях. Господ не пожела да ме убие.

Млъква за известно време, впива поглед в мен и продължава:

– Ето какво се случи, господин главен комисар. Това е истината. Но пишете в протокола каквото искате, оформете преписката както желаете. Какво да губя? Никой съдия не може да ме осъди толкова тежко, колкото се осъдих сам.

Поглеждам Али – не е ли достатъчно, нали това искахме да чуем? Обаче добре познатото ми, сурово полицейско изразение не се променя. Сякаш иска да каже: „Добре де, господин главен комисар, каква е вината на горката жена и двегодишното невинно дете?“. Да, прав е, но е млад. И особено за нашата работа е прекалено млад... Вярва, че залавянето на убийците и прилагането на закона ще предотвратят престъплението и злото. А аз от дългия си опит знам, че залавянето на виновника не предотвратява престъплението, нито прилагането на закона гарантира справедливостта. Много често си мисля, че по-добре

да не бях го научил, да бях продължил да вярвам, че по света съществува справедливост, макар да е лъжа. Но не го вярвам. Защото нито сила, нито закон могат да удържат далеч от злото странното създание, наречено човек. Докато си мисля за това, вратата се отваря. Оттам навлиза първо смущаваща флуоресцентна светлина, сетне хубавото лице на Зейнеп.

– Господин главен комисар, имаме спешен случай – казва. Сбърчила оформени вежди, ме гледа сериозно с тъмните си очи. За момент поглежда Али. Въпросът ми уцелва точно този миг:

– Какво се е случило?

– В „Елмадаг“ е извършено престъпление... Интересен случай...

Не можем да обсъждаме какво му е интересното на случая пред Назми. Нещо повече, искам да се махна от тук.

– Идваме – отговарям.

Али ме поглежда разочаровано.

– Ще вземем писмени показания по-късно, Назми всъщност ни разказа всичко.

Али не настоява. Облича си самото и тръгва след мен. На вратата се обръщам към Назми:

– Дано скоро да мине!

По устните му плъзва горчива усмивка:

– Благодаря, господин главен комисар, ама няма да мине...